

Datum: 25/01/2022

Volnummer: 2021-2022/14

**Commissie voor Justitie van de Kamer: Hoorzitting 26/01/2022 DOC 55 1840+1956:
wetsvoorstellen - geweld tegen kinderen**

Recht op geweldloze opvoeding: de noodzaak tot legistische verankering

Het Kinderrechtencommissariaat pleit al erg lang voor een wijziging van het Burgerlijk Wetboek, waarbij een **verbod op het gebruik van geweld op kinderen expliciet wordt ingeschreven**. We geloven sterk in zo'n verbod als maatschappelijk signaal. Geweld op kinderen mogen we niet tolereren. Nooit. Nergens.

We zijn ervan overtuigd dat dergelijk verbod op geweld op kinderen mensen alerter zal maken voor het probleem, en een ontradend effect zal hebben.

En dat is meer dan nodig, uit een enquête uitgevoerd in maart 2020 door Dedicated op initiatief van Défense des Enfants International, blijkt dat bijna de helft van de Belgische bevolking het nog gepast vindt om een kind te slaan.

Het Kinderrechtencommissariaat is er om die reden ook van overtuigd dat een wijziging van het Burgerlijk Wetboek moet gepaard gaan met een **breder debat over geweld tegen kinderen en informatie over positief opvoeden**. Er is nood aan **bewustmakings-, preventie- en voorlichtingsmaatregelen** gericht op het grote publiek enerzijds, aan opleiding en ondersteuning voor geweldloos opvoeden voor ouders, leerkrachten, wetshandhavingdiensten, hulpverleners en alle beroepsbeoefenaren die werkzaam zijn op het gebied van kinderen, jeugd, onderwijs en justitie anderzijds.

In juni 2021 werd door het Federaal Mensenrechteninstituut, het Kinderrechtencommissariaat en de Délégué Général aux Droits de l'Enfant een periodiek verslag¹ overgemaakt aan het Europees Comité voor Sociale Rechten, waarin het ontbreken van de deze wetgeving opnieuw werd aangekaart.

Als één van de laatste Europese landen die achterblijft met dergelijke wetgeving, hoopt het Kinderrechtencommissariaat dat de Wetgever nu eindelijk zijn verantwoordelijkheid neemt.

De Raad van State is wat dat betreft in zijn adviezen over de voorliggende wetsvoorstellen bijzonder duidelijk.

De weg naar de verankering van het recht van elk kind op een geweldloze opvoeding, gegarandeerd door de ouders én door eenieder die de zorg voor het kind heeft, ligt eindelijk open.

¹ <https://www.federaalinstituutmensenrechten.be/publicaties/rapport-voor-het-europees-comite-voor-sociale-rechten>, 30 juni 2021

1.1. De argumentatie waarop de wetsvoorstellen zijn gebaseerd

Op vandaag liggen 2 wetsvoorstellen voor:

- Het wetsvoorstel tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek tot invoering van een verbod op systematisch geweld tussen ouders en kinderen
- Het wetsvoorstel tot wijziging van het oud Burgerlijk Wetboek teneinde het recht van het kind op een geweldloze opvoeding te verankeren en iedere vorm van geweld tegen kinderen te verbieden

Het Kinderrechtencommissariaat is verheugd vast te stellen dat de argumentatie, uiteengezet in de memorie van toelichting van de wetsvoorstellen, overeenkomt met de argumentatie waarop het discours van het Kinderrechtencommissariaat reeds jarenlang is gestoeld:

- Eerst en vooral tonen studies aan dat het gebruik van fysieke en/of vernederende straffen als opvoedingsmethode zinloos is. Hiervoor verwijzen we graag naar ons dossier “ geweld, gemeld, geteld: https://www.kinderrechtencommissariaat.be/sites/default/files/bestanden/dossier_geweld_09_2011.pdf
- **Het VN-Kinderrechtenverdrag** vereist, bij monde van artikel 37, dat Staten die partij zijn bij het Verdrag ervoor zorgen dat “geen enkel kind wordt onderworpen aan foltering of aan een andere wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing.” Deze bepaling wordt verder aangevuld door artikel 19, dat aan de staten de positieve verplichting oplegt om hiertoe legistische maatregelen te nemen.
- **In Zweden**, het land dat in 1979 als eerst iedere vorm van geweld bij de opvoeding van kinderen verbod, blijkt dat de **ondersteuning en sensibilisering die met de wetswijziging gepaard ging** een belangrijke rol heeft gespeeld in de **mentaliteitswijziging** die er kwam ten aanzien van fysieke straffen.
- **Het VN-Comité voor de Rechten van het Kind** sprak tijdens de behandeling van het periodieke verslag van België over de uitvoering van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind in 2010 zijn bezorgdheid uit **en spoorde België uitdrukkelijk aan om lijfstraffen voor kinderen te verbieden in alle contexten.**
- **België** is één van de laatste **landen binnen de Europese Unie** waarbij lijfstraffen tegen kinderen niet expliciet bij wet verboden zijn.
- **Het Europees Comité voor Sociale Rechten** heeft **België** in 2003 en 2015 **veroordeeld** omdat de binnenlandse wetgeving die ten grondslag ligt aan een impliciet verbod op lijfstraffen, geen expliciet en volledig verbod bevat op elke vorm van lijfstraffen voor kinderen en dat de rechtspraak in dit verband geen duidelijk en nauwkeurig verbod heeft vastgesteld.

1.2. Geen juridische of andere contra - argumentatie

Er kan dan ook niet anders dan vastgesteld worden dat er heel wat **juridische argumenten én internationaalrechtelijke verplichtingen zijn** om het recht van elk kind op een geweldloze opvoeding expliciet in de Belgische wet op te nemen.

Het Kinderrechtencommissariaat kent geen enkel argument die de inschrijving van dit recht zou tegenspreken.

Ook de Raad van State, die advies gaf over beide wetsvoorstellen is formeel:

*“Om gevolg te geven aan de conclusies en adviezen van de voornoemde organen, (waaronder ook nationale adviesorganen nvdr.) naar luid waarvan de situatie in België niet in overeenstemming zou zijn met artikel 17, lid 1, van het Europees Sociaal Handvest omdat niet alle vormen van lijfstraffen verboden zijn, noch met artikel 19.1 van het Verdrag ‘inzake de Rechten van het Kind’ en artikel 22bis, vijfde lid, van de Grondwet, **dient de wetgever dus uitdrukkelijk te bepalen dat elk kind recht heeft op een geweldloze opvoeding en dat dit recht moet worden gegarandeerd door de ouders maar ook door eenieder die de zorg voor het kind heeft.**”*

Het Kinderrechtencommissariaat vraagt met aandrang, na amendering conform de opmerkingen van de Raad van State, de invoeging van een nieuwe titel in het oude Burgerlijke Wetboek, met als opschrift “ geweldloze opvoeding”. Daarnaast moet het recht op een geweldloze opvoeding worden gegarandeerd door de ouders of voogden van het kind, én éénieder aan wie het kind wordt toevertrouwd. Maar een wetwijziging alleen is niet voldoende, dit dient gepaard te gaan met sensibilisering en opvoedingscampagnes.